

Sygn. akt VIII U 1241/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant sekr. sąd. Katarzyna Trafisz

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 roku w Lublinie

sprawy E. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do renty socjalnej

na skutek odwołania E. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 4 czerwca 2013 roku znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala E. B. (1) prawo do renty socjalnej począwszy od dnia 22 lutego 2013 roku na stałe.

Sygn. akt VIII U 1241/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił E. B. (1) przyznania prawa do renty socjalnej, na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2013 r., Nr 982 ze zm.), ponieważ Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 28 maja 2015 r. stwierdziła u niej całkowitą niezdolność do pracy, jednakże uznała, iż niezdolność ta nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki przed ukończeniem 25 roku życia (a.r.).

W odwołaniu od powyższej decyzji E. B. (1) domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do renty socjalnej (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, powtarzając argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

E. B. (1) urodziła się w dniu (...) E. B. (1) była uczennicą 3-letniej (...) Szkoły (...) od 1 września 1987 r. do 20 czerwca 1990 r. oraz 2.5 letniego Technikum (...) od 1 września 1990 r. do 31 stycznia 1993 r. (zaświadczenie t.I, k. 4 a.s.).

W okresie od 5 sierpnia 1996 r. do 10 października 1996 r. pracowała na 1/2 etatu jako pakowaczka cukierków. W późniejszym okresie nie pracowała, pozostaje na utrzymaniu rodziny. Została zaliczona orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności do znacznego stopnia niepełnosprawności (orzeczenie k. 1 t. II a.r.).

W dniu 22 lutego 2013 r. E. B. (1) złożyła wniosek o rentę socjalną.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 11 marca 2013 r. uznał wnioskodawczynię za całkowicie niezdolną do pracy (orzeczenie k. 8 t. IV, jednakże uznał, że całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie od 26 lipca 1972 r. do 31 stycznia 1993 r. Po złożeniu sprzeciwu przez wnioskodawczynię Komisja Lekarska zgodziła się z orzeczeniem lekarza orzecznika i w dniu 28 maja 2013 r. uznała, że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy ale niezdolność ta nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie od 26 lipca 1972 r. do 31 stycznia 1993 r. (k. 13 t. IV a.r.).

W oparciu o to orzeczenie organ rentowy wydał w dniu 4 czerwca 2013 r. zaskarżoną decyzję (k. 14 t. IV a.r.).

W celu ustalenia czy wnioskodawczyni jest osobą całkowicie niezdolną do pracy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego psychiatry i psychologa (k. 5).

Biegły psychiatra dr J. U. w opinii z 19 listopada 2013 r. rozpoznał u E. B. (1): (...) i uznał badaną za całkowicie niezdolną do pracy zawodowej od 19 marca 1996 r. i orzekł, iż niezdolność ta ma charakter trwały.

Biegły stwierdził, iż skarżąca E. B. (1) jest osobą chorą (...), której ambulatoryjne leczenie rozpoczęła 19 marca 1996 r. Od tej właśnie daty zdaniem biegłego należy uznać początek jej całkowitej niezdolności do pracy.

Powodem takiego stanowiska biegłego jest fakt, iż wieloletni i niekorzystny przebieg (w kolejnych latach) tej choroby (...)

Biegły podniósł, iż stwierdzona całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje jednak u E. B. (1) w związku z naruszeniem sprawności jej organizmu, która powstała w okresie 26 lipca 1972 r. do 31 stycznia 1993r., przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów.

Po dołączeniu dokumentacji medycznej z Poradni Lekarza (...) biegły dr J. U. w opiniach uzupełniających z 29 maja 2014 r. i 30 września 2014 r. podtrzymał treść opinii głównej odnośnie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy (k. 44 i k. 52).

Celem wyjaśnienia spornych okoliczności dotyczących ustalenia czy całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej powstała na skutek naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed 18 rokiem życia lub w trakcie nauki przed 25 rokiem życia, Sąd dopuścił dowód z innego zespołu biegłych psychiatry dr B. Ł.-K. (k. 60v).

Biegła w opinii z 18 marca 2015 r. podniosła, iż zapoznała się z dokumentacją lekarską zawartą w aktach sprawy i po dokonaniu badania stanu (...) odwołującej się ustaliła rozpoznanie jak wyżej. Badana choruje (...) od wielu lat i była z tego powodu wielokrotnie hospitalizowana (...) W jej rodzinie generacyjnej występuje często proces (...) między innymi choruje jej ojciec. Z dokumentacji Ośrodka zdrowie w N. wiadomo, że od 1992 roku odwołująca była leczona w Ośrodku z powodu (...) Ukończyła ona po szkole podstawowej i zasadniczej szkole zawodowej, Technikum Spożywcze. W ostatniej klasie technikum, jak podaje matka jeden raz była u (...) / dr. C. / otrzymała według relacji matki (...) W dniu studniówki, w której zamierzała uczestniczyć

(...) Powodu tego czynu nie umiała wyjaśnić. Nie zdawała też już matury pomimo posiadania pierwotnie takiego zamiaru. Po próbie (...) Czynu tego dokonała z (...) wydawało się, że matka nie żyje, W trakcie obecnego badania nawiązano z wnioskodawczynią kontakt powierzchowny utrudniony / (...) Wypowiadała ona treści (...) absurdalne. Nie pamiętała danych z życiorysu, ale prawidłowo podała datę aktualną i cel badania. Potwierdzała występowanie (...) W czasie badania obserwowano występowanie objawów (...) Tym samym biegła podkreśliła, iż odwołująca od wielu

lat choruje na(...) która występuje w jej rodzinie generacyjnej. Jej początek najprawdopodobniej rozpoczął się od objawów rzekomo (...)leczonych w Ośrodku (...) od 1992 roku lekami sedatywnymi /bez właściwego rozpoznania/. Załamanie linii życia rozpoczęło się w ostatniej klasie technikum. Jak podaje matka była z córką jeden raz u lekarza(...) /dr C./, otrzymała leki i przed studniówką, w której badana zamierzała uczestniczyć i nie wiadomo z jakiego powodu (...)Od dokonanej następnie(...)obserwowano u pacjentki rozwinięty zespół (...)co wywołało już konieczność leczenia szpitalnego i powodowało ustalenie rozpoznania pierwotnie - (...) , a dopiero później rozpoznanie(...) Proces ten u badanej przebiega bardzo ciężko prawie bez remisji i daje znaczne objawy ubytkowe powodując całkowitą, trwałą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji. Nie można wykluczyć, że objawy występujące w 1992 roku były objawami (...) i w tym okresie ograniczały, choć w stopniu częściowym zdolność badanej do pracy, która była już całkowitą niezdolnością w 1997 roku (k. 64, 65). Wobec zastrzeżeń do opinii zgłoszonych przez organ rentowy dopuścił kolejny dowód z opinii biegłego psychiatry dr M. D. (k. 77).

Po uzupełnieniu dokumentacji medycznej z prywatnego Gabinetu Psychiatrycznego dr G. C. biegły rozpoznał u E. B. (1):(...)i uznał opiniowaną za częściowo niezdolną do pracy ze względu na stan psychiczny od 8(...)a nadto uznał badaną za całkowicie niezdolną do pracy ze względu na stan (...) od 10 lutego 1997 r. tj. od daty rozpoczęcia pierwszej hospitalizacji (...)z powodu znaczącego pogorszenia (...)

Biegły uznał, iż podstawie dołączonej dokumentacji stwierdzić należy, iż(...) (początkowo o niecharakterystycznym przebiegu) występowała u E. B. (1) z pewnością od 8 grudnia 1994 r. tj. od pierwszej wizyty w Prywatnym Gabinetu Psychiatrycznym dr G. C. w L.. Zatem od tej daty uznać należy opiniowaną za częściowo niezdolną do pracy ze względu na stan psychiczny od 8 grudnia 1994 r. Zdaniem biegłego brak wystarczających danych do uznania opiniowanej za przynajmniej częściowo niezdolną do pracy przed 8 grudnia 1994 r.

Jak wynika natomiast z dokumentacji ze Szpitala (...) im. prof. K. w L., do znaczącego (...), skutkującego pierwszą hospitalizacją psychiatryczną doszło u badanej od 10 lutego 1997 (trwała ona do 28 lutego 1997). Zatem od tej daty uznać ją należy za całkowicie niezdolną do pracy ze względu na (...). Tym samym uprzednio ustalona data powstania całkowitej niezdolności do pracy ze względu na stan(...) uległa pewnej zmianie. Biegły podkreślił, iż uznaje badaną obecnie (tj. na dzień badania - 8 lipca 2015 r.) za trwale całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji. Jednocześnie w opinii z dnia 10 lutego 2016 r. biegły uznał, że nie można potwierdzić związku (...)– jako choroby o charakterze endogennym z naruszeniem sprawności organizmu, powstałym w okresie od 26 lipca 1972 r. do 31 stycznia 1993 r. Tym samym nie można z przeważającym prawdopodobieństwem potwierdzić tezy biegłej dr B. Ł.-K., zawartej w jej opinii z dnia 18 marca 2015 r. mówiącej, iż „nie można wykluczyć iż objawy występujące u opiniowanej od 1992 r. były objawami (...) i w tym okresie ograniczały, choć w stopniu częściowym zdolność badanej do pracy, która była już całkowitą niezdolnością w 1997 r.”, gdyż brak na to wystarczających dowodów w dokumentacji medycznej, zaś wyjaśnienia członków rodziny E. B. nie są w tej sprawie miarodajne (k. 108, 109. 83 – 89).

Po dopuszczeniu dowodu z zeznań lekarza leczącego wnioskodawczynię w latach 90-tych dr G. C. i przesłuchaniu świadka, biegły psychiatra dr M. D. w ustnej opinii uzupełniającej, z dnia 7 listopada 2016 r. stwierdził, iż po zapoznaniu się z zeznaniami dr G. U.-C. stwierdził, iż występująca aktualnie u opiniowanej (...) występowała również ewidentnie w dniu pierwszej wizyty, tj. 8 grudnia 1994 r. Natomiast doktor postawiła wówczas rozpoznanie obserwacji stanu (...)z uwagi na fakt jak wynika z jej zeznań, że nie chciała stygmatyzować pacjentki. Zatem jeśli choroba psychiczna ewidentnie istniała na dzień 8 grudnia 1994 r. uznać należy, że istniała również wcześniej. Biegły wskazał, iż z doświadczenia klinicznego wiadomo mi, że objawy(...) sprowadzające konieczność zgłoszenia się do psychiatry, jeśli nie mają ostrego charakteru trwają zwykle od kilku miesięcy do dwóch lat przed zgłoszeniem się do (...) Biegły podkreślił, że będzie to okres naruszenia sprawności organizmu związany z tą chorobą psychiczną istniejący w okresie od kilku miesięcy do dwóch lat przed datą pierwszego zgłoszenia się do psychiatry. Z uwagi na brak dokumentacji i charakter zeznań dr G. U.-C. biegły stwierdził, iż opisywane powyżej zaburzenie związane z chorobą (...)występowało na kilka miesięcy maksymalnie do dwóch lat przed zgłoszeniem się pierwszorazowym do psychiatry. Biegły podał, iż nie może podać dokładnej daty naruszenia, jednakże występowanie naruszenia sprawności mogło zatem wystąpić w okresie przed styczniem 1993 r. i jest to prawdopodobne z punktu widzenia medycznego. Wskazuje na to statystyka występowania (...) Nie jest możliwe zajęcie jednoznacznego stanowiska z uwagi na brak dokumentacji i zapisu od kiedy

te zaburzenia były. W L. poprzedzającym wizytę u dr G. U.-C. zalecono stosowanie D. – jest to lek o działaniu(...) i wynika prawdopodobnie z błędnej diagnozy. Biegły podkreślił, iż trudno postawić diagnozę podczas pierwszej wizyty, szczególnie jeśli obraz choroby jest niecharakterystyczny i tak zapewne było w obecnym przypadku. Dr C. mówi o (...) a takie załamanie może świadczyć o różnych zaburzeniach. Na podstawie regresywnej analizy przebiegu choroby biegły stwierdził, że te objawy załamania były(...) powodującej obecnie całkowitą niezdolność do pracy (k. 145, 146).

Strony nie składały innych wniosków dowodowych. Organ rentowy w piśmie z dnia 14 listopada 2016 r. wskazał, iż wobec braku wiarygodnego dowodu medycznego w sprawie a nawet i naprawdę wysokiego prawdopodobieństwa, wnosi o przyjęcie daty naruszenia funkcji stanu psychicznego po 31 stycznia 1993 r. (k. 132, 133).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów niekwestionowane przez strony, które Sąd uznał za wiarygodne oraz zeznania świadków: M. B. – k. 25v, G. C. (k. 129, 130). Z zeznań tych wynika, zaburzone funkcjonalne wnioskodawczynie już w okresie nauki w szkole średniej, a efekt zgłoszenia się po pomoc medyczną skarżącej miał miejsce dopiero w momencie gdy, „przestała sobie radzić” jak określiła lekarz prowadzący. Sąd nie miał podstaw do kwestionowania zeznań świadków, ich relacje zostały potwierdzone wpisami w dokumentacji medycznej, są zbieżne. Ponadto świadek G. C., jako osoba obca, wykonująca zawód lekarza zaufania publicznego, nie miała intencji w subiektywnym przedstawieniu stanu zdrowia skarżącej a swoje spostrzeżenie poparła wpisami z historii choroby oraz opiniami biegłych. Sąd przeprowadził dowody opinii biegłych o specjalnościach psychiatra i psycholog.

Opinie biegłych były zgodne co do istnienia całkowitej niezdolności do pracy u wnioskodawczynie i brak rokowań medycznych odzyskania tej zdolności.

Sąd uznał za miarodajne odnośnie wskazania okresu powstania naruszenia sprawności organizmu powodującego - całkowitą niezdolność do pracy, opinię biegłej dr.(...) Ł.-K. oraz ostateczną opinię ustną biegłego dr M. D.. Opinie biegłych po uzupełnieniu dokumentacji medycznej, zostały przez Sąd uznane za wiarygodne. Biegli ostatecznie wskazali, iż naruszenie sprawności organizmu wnioskodawczynie, zgodnie z doświadczeniem zawodowym, danymi statystycznymi przebiegu choroby skarżącej mogło powstać w okresie od kilku miesięcy do dwóch lat przed datą pierwszej wizyty(...)w 1994 r. Ostatecznie opinie są zgodne, co do okoliczności, iż objawy występujące w 1992 r. były objawami(...) i w tym zakresie ograniczały zdolność wnioskodawczynie choć w stopniu częściowym do pracy, która była już całkowitą niezdolnością do pracy w 1997 roku. Wnioski opinii potwierdzają również zeznania lekarza leczącego wnioskodawczynię w latach 90-tych, który stwierdził, iż w 1994 r. można na podstawie zapisów postawić rozpoznanie początku (...)Choroba wnioskodawczynie miała początek wcześniej niż jej rozpoznanie.

Tym samym nie można zgodzić się z zastrzeżeniami organu rentowego, iż brak wiarygodnych dowodów medycznych nie pozwala na przyjęcie daty naruszenia sprawności organizmu przed 31 stycznia 1993 r.

Biegli są zgodni, iż brak tej dokumentacji nie stoi w sprzeczności z ustaleniami, iż naruszenie sprawności organizmu badanej mogło powstać w okresie dwóch lat od daty wizyty w dniu 8 grudnia 1994 r. Wskazuje na to doświadczenie medyczne biegłych, analiza przebiegu choroby skarżącej, a nadto podkreślone zarówno przez biegłych jak i lekarza leczącego G. U.-C. błędne rozpoznanie jednostki chorobowej wnioskodawczynie, stawiane przed 1994 rokiem.

Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące (wyrok SN z 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, opubl. w LEX nr 151656). Wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla Sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie, dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok SN z 21 listopada 1974 r., II CR 638/74, opubl. w OSP 1975/5/108). Wydane w sprawie opinie spełniają te kryteria. Granicę obowiązku prowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne

okoliczności sprawy, okoliczność zaś, że opinia biegłych nie ma treści odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy w sprawie wypowiadało się kilku kompetentnych pod względem fachowości biegłych, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii. Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony (postanowienie SN z 3 września 2008 r., I UK 91/08, opubl. w LEX nr 785520).

W świetle powyższych wniosków Sąd nie uznał za miarodajną w sprawie opinię biegłego dr J. U., odnośnie stwierdzenia, iż ustalona u skarżącej całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności jej organizmu, które powstało w okresie od 26 lipca 1972 r. do 31 stycznia 1993 r. Biegły nie dysponował całością dokumentacji medycznej w tym dotyczącej początku leczenia psychiatrycznego w Gabinetcie dr G. U.-C., a wnioski opinii, w świetle przeprowadzonych kolejnych dowodów są odosobnione i nieprzekonywujące.

Odwołanie E. B. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. 2013.982 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Odwołanie do pojęcia niezdolności do pracy, które zdefiniowane zostało w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2013.1440 j.t.), znajduje się w art. 5 ustawy o rencie socjalnej. Niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Powyżej przedstawiony stan faktyczny jednoznacznie wskazuje, że E. B. (1) jest trwale całkowicie niezdolna do pracy od 1997 r., a niezdolność ta pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie nauki przed 31 stycznia 1993 r. Zaskarżoną decyzję należało zatem zmienić przyznając odwołującemu prawo do renty socjalnej na stałe, wobec braku rokowań medycznych odzyskania zdolności do pracy, w myśl treści art. 13 ust. 3 powołanej ustawy.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji.